

Toespraak bij herdenking Onderzeedienst door de staatssecretaris van Defensie, drs. B. Visser op dinsdag 4 mei 2021 te Den Helder.

Dames en heren,

Vandaag denken we aan al het Onderzeedienstpersoneel dat door oorlogshandelingen om het leven is gekomen.

En dat kunnen we alleen maar doen met gevoelens van grote dank en respect.

In feite staan wij op de schouders van deze dappere mannen.

Mannen die de strijd aangingen met een machtige vijand.

Toen de Duitsers Nederland binnenvielen op 10 mei 1940,

beschikte de Nederlandse Onderzeedienst over 30 boten,

waarvan de helft in Nederlands-Indië was gestationeerd en 2 in de Antillen.

Van de 13 boten in Nederland konden er 7 ontsnappen naar Groot Brittannië en vielen er 6 in handen van de bezetter.

In die eerste zeer turbulente dagen na de Duitse inval moesten de

Onderzeebootmannen afscheid nemen van hun vrouw en kinderen en hen alleen achterlaten in een land in oorlog.

Velen van hen zouden niet meer terugkeren.

Voor de geallieerden waren de Nederlandse boten die naar Engeland ontkwamen een zeer belangrijke aanvulling op de maritieme slagkracht.

Onze boten werden dan ook al snel ingezet in de strijd tegen de Duitsers.

Vanaf december 1941 bevond Nederland zich ook in oorlog met Japan.

In Azië duurde de strijd tot de capitulatie enkele maanden, waarbij op zee veel strijd is geleverd door onze boten.

Deze strijd werd na de capitulatie voortgezet vanuit Sri Lanka en Australië.

Volgens Admiraal Helfrich was de Onderzeedienst een voorbeeld voor de vloot van *'onverwoestbare aanvalsgesest en onversaagde actie'*.

Zij gingen op patrouille, niet wetende wat hen wachtte.

Zij vielen aan, in volle zee, in ondiep water bij de kust en namen daarbij alle risico's.

Wat ging er op die momenten door hen heen?

Niet wetende of de boot weer weg zou komen.

Met de dreiging om geraakt te worden door een granaat, dieptebom of een bom uit een vliegtuig.

Een treffer zou een zekere en ellendige dood betekenen.

Wat ging er dan door al die hoofden heen?

Wij weten het niet.

En om nogmaals met de woorden van Admiraal Helfrich te spreken:

“Wij kunnen slechts een eresaluut brengen aan die mensen, want zij toonden waren heldenmoed.”

In de strijd voor de vrijheid keerden zes boten niet terug in de thuishaven.

Een Onderzeebootmoederschap werd getorpedeerd, een zevende onderzeeboot werd in de thuishaven vernietigd.

Bijna 300 mannen kwamen hierbij om het leven.

Zij hebben een ongekende inzet en loyaliteit hun plicht tot het laatste moment uitgevoerd,

terwijl zij hun naasten met onzekerheid moesten achterlaten.

Zij betaalden de hoogste prijs.

Dat was niet voor niets.

De bijdrage van de Onderzeedienst was meer dan relevant.

Met die bijdrage legden zij het fundament voor de vrijheid van nu.

Door hier regelmatig bij stil te zijn houden we het besef levend dat onze vrijheid nooit vanzelfsprekend is.

Het bouwwerk van onze vrijheid staat in feite permanent in de steigers.

Het is simpelweg nooit af.

De Amerikaanse president Thomas Jefferson zei het ooit als volgt: *‘De prijs van de vrijheid is eeuwige waakzaamheid. Laat het oog der waakzaamheid zich nooit sluiten.’*

Het is nog altijd actueel. En meer dan dat.

Vrijheid vraagt om gedegen onderhoud.

Als staatssecretaris van Defensie zie ik iedere dag opnieuw hoe noodzakelijk die bijdrage is.

Steeds weer worden we geconfronteerd met verschrikkelijke aanslagen, worden mensen vervolgd vanwege hun geloof of geaardheid, moeten anderen huis en haard verlaten omdat ze opstaan tegen dictatoriale regimes.

76 jaar geleden herwonnen we onze vrijheid en hebben die sindsdien kunnen behouden.

Het is een vrijheid die we moeten koesteren in een wereld waar angst voor oorlog, terrorisme en onderdrukking nog aan de orde van de dag is.

Laten we daarom pal staan voor onze vrijheid.

Laten we nooit vergeten welke offers hiervoor zijn gebracht.

Dank u wel.

-0-0-0-